ταγοητευμένος μαζύ της. Κάτω από τὸ Χιώτικο κουστοῦμι της μαντεύει ἕνα σῶμα καμωμένο γιὰ μοντέλο τῆς Ἀφροδίτης. Ἀλλὰ ἡγυναῖκα δὲν ἀποκαλύπτει τὸ πρόσωπότης παρὰ μόνον εἰς μίαν στιγμὴν ἀστραπιαίως ποὺ κάνει ὅτι θέλει νὰ φιλήσῃ τὸν ἄνδρα της. Εἶνε πολὺ ὡραία.

Ἀργότερα ὁ ἀγαθὸς γερο-Γιουσοὺφ ἐξομολογεῖται εἰς τὸν Καζανόβα:

— Εἶνε πολὺ νέα κι' ἐγὼ πολὺ γέρος καὶ χωρὶς ἄλλο θὰ παντρευθῇ ὅταν πεθάνω. Ὅποιος τὴν πάρῃ θὰ εἶνε εὐτυχισμένος. Εἶνε πολὺ καλή. Τὸ ἀξίζει νὰ εὐτυχήσῃ. Εἶνε παρθένος.

Αὐτὸ τὸ βουβὸ δρᾶμα τοῦ χαρεμιοῦ καὶ τῆς θαμμένης ἐκεῖ παρθενικῆς ὡραιότητος συγκινεῖ τὸν Καζανόβα. Τὴν θυμᾶται πολὺν καιρὸ ἔπειτα.

. . . . . .

Τὰ «Ἀπομνημονεύματα» φαίνονται μία ἀφήγησις τῶν ἐρωτικῶν περιπετειῶν τοῦ Καζανόβα καὶ ὅμως ἀποτελοῦν μνημεῖον τῆς ζωῆς τοῦ 18ου αἰῶνος. Γράφει τὶ συνέβη εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον καὶ ὅμως εἰς τὰς σελίδας του ὑπάρχει ὁλόκληρος ἡ ἐποχή του. Θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ εἰδῇ διὰ τὸ πρόσωπον ποὺ ἀφηγεῖται τὸν βίον καὶ τὰς πράξεις του εἰς τὸ ἔργον αὐτὸ ποῦ ἔγραψεν ὁ Βίκτωρ Οὐγκὼ εἰς τὸν πρόλογον τῶν «Κονταμπλασιόν» του.

«Ὅταν σᾶς λέγω «ἐγώ», σᾶς λέγω «σεῖς». Πῶς δὲν τὸ αἰσθάνεσθε; Κανεὶς ἀπὸ μᾶς δὲν ἔχει τὴν τιμὴ νὰ ἔχῃ μιὰ ζωὴ ἐντελῶς δική του. Ἡ ζωή μου εἶνε ἰδική σας. Καὶ ἡ ἰδική σας εἶνε ἰδική μου. Τὸ μοιραῖον εἶνε ἕνα. Πάρετε λοιπὸν αὐτὸν τὸν καθρέφτη καὶ κυτταχτεῖτε»!

Ἕνα τέτοιον καθρέφτην τοῦ 18ου αἰῶνος ἔκαμε ὁ Καζανόβα. Καθρέφτην ἀπὸ λαμπρὸ κρύσταλλο καὶ μὲ κορνίζαν πολύτιμον ὅπως ἐκεῖνοι τῆς ὡραίας πατρίδος του. Ὁ Ἀλφρὲ ντὲ Μυσσὲ τὸν ἐθαύμαζε ἀνεπιφυλάκτως. Ἔγραψεν ὁλόκληρον ἄρθρον γι' αὐτὸν εἰς τὸν «Χρόνον» κατὰ τὸ 1831.

«Ὁ δόκτωρ Γκάλ, ὅπως γράφει ὁ Μυσσέ, εὑρῆκε εἰς τὸ κρανίον του τὸ χαρακτηριστικὸν ἰδιαίτερον σχῆμα τοῦ κρανίου τοῦ Ναπολέοντος. Ἡ ἐνεργητικότης, ἡ φλόγα, ἡ ἐμπνευσις, ἦσαν τὰ στοιχεῖα του. Ἀλλὰ ἔδρασε ὑπὸ μικρὰς περιστάσεις, δὲν ἐφρόντισε νὰ συστηματοποιήσῃ τὰς δυνάμεις του καὶ νὰ τὰς ρίψῃ εἰς σοβαρὸν δρόμον καὶ ἔμεινε τυχοδιώκτης. Ἀλλὰ εἶνε ὁ πρῶτος τῶν τυχοδιωκτῶν, ὑπὸ τὴν καλὴν ἐκδοχὴν τῆς λέξεως. Ὄχι μόνον δὲν ἐδίστασε ποτέ, ἀλλὰ δὲν ἐσκέφθη ποτὲ νὰ διστάσῃ. Ἐκεῖνο ποῦ ἀγαποῦν τὸν Μπενβενοῦτο Τσελλίνι θ' ἀγαπήσουν τὸ βιβλίον τοῦ Καζανόβα. Μεταξὺ αὐτῶν τῶν δύο ὑπάρχει πολλὴ σχέσις. Κάνουν καὶ οἱ δύο πράγματα ποὺ φαίνονται ἀπίστευτα. Μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ὁ Τσελλίνι ψεύδεται κατὰ τὰ τρία τέταρτα, ἐν ᾧ ὁ Καζανόβα λέγει τόσο λίγα ψέμματα ὥστε γράφει καλὰ γιὰ τὸν ἑαυτό του. Ὁ Καζανόβα ἀπέθανε τὴν 4 Ἰουνίου τοῦ 1798 εἰς ἡλικίαν 73 ἐτῶν. Τὰ τελευταῖά του λόγια πρὸς τοὺς ἰδικούς του ἦσαν.

— Ἔζησα ὡς φιλόσοφος καὶ πεθαίνω ὡς χριστιανός.

Διονύσιος Α. Κόκκινος

ΠΑΛΗΕΣ ΣΑΤΥΡΕΣ

ΟΙ ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΑΙ

Δημοσιεύομεν τὸ κάτωθι ποίημα γιὰ νὰ πάρετε μιὰ ἰδέα τῆς πάλαι ποτὲ σατυρικῆς ποιήσεως. Εἶναι ἕνα ποίημα γραμμένο κατὰ τῶν ἀριστοκρατιζόντων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Παληοπάπουτσα μπαλώνει ὁ πατέρας μας στοὺς δρόμους,
ἔχων ἕνα ζεμπιλάκι μὲ τὰ σύνεργα στοὺς ὤμους
κι' ἡ μητέρα, ὅλη μέρα, ἀνασέρνει στὸ πηγάδι
καὶ στὴν πλύσιν τὴν εὑρίσκει ἡ αὐγὴ καὶ τὸ σκοτάδι
Ἀλλ' ἡμεῖς... περιττὸν εἶναι δι' ἡμᾶς νὰ ἐρωτάτε,
εἴμεθα ἀριστοκράται.

Ἂν ἐκεῖνοι δὲν ἐφεῦρον μέχρι τοῦδε ἄλλον τρόπον
νὰ κερδίζουν ἐν ἀνέσει, ὡς οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων
τί μᾶς ἐμποδίζει τοῦτο; εἶνε τάχα κατασχύνη
πῶς μπαλώνει ὁ πατήρ μας καὶ ἡ μήτηρ ξενοπλύνει;
Ἡμεῖς εἴμεθα τοῦ κόσμου, δι' ἡμᾶς μὴν ἐρωτᾶτε,
εἴμεθα ἀριστοκράται.

Ὅλη μέραν στὸν καθρέπτην συζητοῦμεν περὶ κάλλους
καὶ τὰς νύκτας ὁμιλοῦμεν διὰ μόδας, διὰ μπάλους
Ὁ μπαμπᾶς τῆς συνοικίας παληοπάπουτσα μπαλώνει
κ' ἡ μαμὰ τὰ ξένα ροῦχα κάθηται καὶ σιδερόνει
Καὶ ἂν ὅλοι σας πιανᾶσθε, αὐτὴ ὅμως δὲν πιανᾶται,
εἴμεθα ἀριστοκράται.

Πρῶτοι εἴμεθα στὰ λοῦσα· ἅμα ἔλθῃ νέα μόδα,
εἰς τῶν μοδιστῶν τὰ σπίτια πρῶτοι θέτομεν τὸν πόδα,
Τί σημαίνει ἂν ἀκόμη δὲν ἐδώσαμεν τὸ νοίκι
καὶ δὲν ἔχομεν στὴν τσέπην μιὰ δεκάρα χαρτζιλῆκι;
Ἡ εὐγένεια, ὁ τρόπος, ἀπ' αὐτὰ δὲν ἐξαρτᾶται,
εἴμεθα ἀριστοκράται.

Δυστυχῶς δὲν μᾶς ἀρήνει τὸ κακὸ τοῦ κόσμου 'μμίτι
καὶ εἰς τοὺς μπαλωματάδες τώρα ἔπεσε κεσάτι.
Δυὸ ζευγάρια νὰ μπαλώσῃ ὁ πατέρας μας, δυὸ μόνα,
θὰ πετάξω στὴ μοδίστα ν' ἀγοράσω Ἀμαζόνα!
Μὴ θαυμάζετ' εἰς τοιαῦτα ἂν ὁ νοῦς μας περισπᾶται,
εἴμεθα ἀριστοκράται.

Εἰς ἡμᾶς τὸ μέλλον ἔχει ἀνοικτὰς ὅλας τὰς θύρας,
ἀπ' ἐδῶ γιατρὸ θὰ πάρῃ καὶ ἐγὼ νύφη μὲ λίρας.
Μὴν ἀκούετε μὲ θάμβος ὅτι θέλω καὶ παράδες,
προτιμοῦν αἱ νύμφαι τώρα ὡς ἐμὲ ντεμπελχανάδες,
φθάνει μόνον νᾶναι κοῦφοι, τολμηροὶ καὶ διπλωμάται
κι' ὡς ἡμεῖς ἀριστοκράται. **Εὐριπίδ. Σεκιάρης**

Η ΑΝΕΚΔΟΤΗ ΑΥΤΟΒΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΥ

[Μετάφρασις ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ καὶ ὑποσημειώσεις τοῦ κ. Χαριλ. Ἀντωνάτου. Οὐδεὶς ἔχει δικαίωμα ἀναδημοσιεύσεως της καὶ ἐκδόσεως ἐκτὸς τοῦ μεταφραστοῦ.]

Γάμος τοῦ Λασκαράτου.— Καινοτομίες.— Χορος στὸ Ληξούρι.— Οἱ δημοκόποι.— Ταξίδι στὴν Ἀγγλία.— Τὰ ἐλαφρὰ ποιήματα.— Ταξίδι στὴν Τύνιδα.—Τὰ Μυστήρια τῆς Κεφαλονιᾶς.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Στὰ 1846 ἐπαντρέφθηκα. Ἡ γυναῖκα, στάθηκε πάντα ἔμφυτα γιὰ μέ, ὑποκείμενο, ὄχι μόνο ὑψίστης σπουδαιότητας, ἀλλ' ἀκόμα καὶ ἀπολυτώτατης ἀνάγκης: Ἀπὸ τὰ νεανικά μου χρόνια τὴν ἐθεώρησα πάντα συμπλήρωμα τοῦ ἀνδρός, καὶ τὸν ἄνδρα συμπλήρωμα τῆς γυναίκας. Ἄνδρας χωρὶς γυναῖκα, γυναῖκα χωρὶς ἄνδρα, μοῦ φάνηκαν πάντα σὰν μισὴ σελίδα σχισμένη κάθετα, σὰν κλάσματα χωρὶς καμιὰ σημασία.

Κι' ὅμως εἶχα φθάσει στὰ 35 χρόνια, χωρὶς νὰ παντρεφθῶ, καὶ λίγο ἔλειψε νὰ μὴν παντρεφθῶ ποτέ, γιατὶ ἡ ἠηλὴ ἰδέα, ποὺ εἶχα γιὰ τὴ γυναῖκα, μ' ἐμπόδιζε νὰ πάρω μιὰν ὁποιαδήποτε.

Δὲν ἐζητοῦσα πλούσια, οὔτε καμιὰν Ἀφροδίτη, οὔτε καμιὰ σοφή· οὔτε ἡ γεννιά, οὔτε ἡ κοινωνικὴ τάξη μὲ συγκινοῦσαν. Ἐκεῖνο ποὺ αἰσθανόμουνα τὴν ἀνάγκη του, ἦταν: μιὰ γυναῖκα ποὺ νὰ μὲ νοιώθῃ, ποὺ νὰ ἠμπορῶ νὰν τὴ νοιώσω, ἕνα σύντροφο, ποὺ μαζί του θὰ εἶχα ἑνότητα ἰδεῶν καὶ συμπάθειας. Μὲ μιὰ πολὺ τάλαντη, μὲ μιὰ σοφή, μὲ μιὰ πριγκήπισσα, μπορεῖ νὰ ἤμουνα δυστυχισμένος. Μὲ μιὰ γυναῖκα, ποὺ ἡ ψυχή της θὰ ἔμοιαζε μὲ τὴ δική μου, ἤμουνα βέβαιος πῶς θὰ εἶμαι εὐτυχισμένος.

Σὰν ἔτσι λοιπὸν ἔβλεπα κι' αἰσθανόμουνα, ἀπόρριψα διάφορα συνοικέσια, ποὺ ὄχι μόνο μοῦ ἔκαναν τιμή, ἀλλὰ καὶ τὰ χρηματικά μου ἀκόμα συμφέροντα θὰ ἐξυπηρετοῦσαν. Τ' ἀρνήθηκα, γιατὶ δὲν ἐγνώριζα τὰ πρόσωπα, ποὺ μοῦ πρότειναν, γιὰ σύζυγο. Τὴν ἴδια ἐκείνη, ποὺ ἔμελλε ἀργότερα νὰ πάρω γιὰ γυναῖκα, μοῦ τὴν πρότειναν πολλὲς φορές, καὶ κάθε φορὰ τὴν ἀρνήθηκα, λέγοντας «δὲν τὴ γνωρίζω».

Καὶ ζήτησα ἐν τούτοις μιὰ μέρα μιὰ κόρη, ἁπλῶς γιατὶ τὴν εἶχα ἰδεῖ στὸ δρόμο (1). Κι' ἔπειτα μόλις ἔμαθα πῶς ὁ ἱππότης Κοργιαλένιας (2) εἶχεν ἔλθει ἀπὸ τὴν Ἰταλία μὲ τὴν οἰκογένειά του, ἐθεώρησα τὸν ἑαυτό μου παντρεμμένο, πρὶν ἀκόμα ἰδῶ τὴν κόρη του (3) καὶ χωρὶς νὰ ξέρω, ἂν θὰ μ' ἐδεχότουνε γιὰ σύζυγο! Ἡ ἀνθρώπινη ὅμως καρδιὰ εἶνε γεμάτη ἀπὸ ἀντιφάσεις καὶ διλήμματα, χωρὶς νὰ λογαριάσω πῶς κάποτε ἡ Μοῖρα παίζει κι' αὐτὴ ἐπίσης τὸ ρόλο της.

Ἀφοῦ πειὰ ἔγινα δεχτὸς γιὰ γαμπρός, ἐζήτησα ἕξη μῆνες διορία, γιὰ νὰ γνωρίσω ἐκείνη, ποὺ θεωροῦσα πειὰ γυναῖκά μου, καὶ ν' ἀποφασίσω! Ἔπειτ' ἀπὸ 15 μέρες, ἀφ' ὅτου μοῦ παραχωρήθηκε αὐτὴ ἡ προθεσμία, ἐδήλωσα τὴν ἐπιθυμία μου νὰ γίνῃ τὸ συντομώτερο ὁ γάμος.

Τίποτ' ἀπὸ τὰ χρειαζόμενα δὲν ἦταν ἕτοιμο κι' ἡ τελετὴ τοῦ γάμου φαινόταν ἀδύνατος. Ἀλλ' ὅμως ἤμουν τέλεια ἀποφασισμένος κι' εἶπα πῶς: Ἕνας γάμος μπορεῖ πάντα νὰ γένῃ, ἀρκεῖ μόνον, λείποντας τὰ λοιπά, νὰ ὑπάρχουν οἱ μελλόνυμφοι, ὁ παπᾶς καὶ δύο μάρτυρες.

Δὲ θὰ μποροῦσα νὰ εἰπῶ, ἂν στὸ διάστημα τῶν 15 ἡμερῶν, εἶχα ἀληθινὰ ἀνακαλύψει στὴ μνηστή μου τὲς ἰδιότητες, ποὺ ζητοῦσα, ἢ ἂν ἡ τύχη κι' ἡ καλή μου Μοῖρα μοῦ τὲς εἶχαν φέρει στὸ σπίτι μου. Ἀνώτερη ἀπ' ὅτι μπόρεσα ποτὲ νὰ ἐλπίζω· μ' ἔννοιωσε πραγματικά, μ' ἔκρινε, μὲ βρῆκε κατώτερό της καὶ μπόρεσε νὰ ἠευγενίσῃ τὸν ἀδιάλλαχτο καὶ σκληρο χαρακτῆρά μου. Ἐξ ἄλλου πιστέβω πῶς εἶχα ἀπάνου της κάποιαν εὐεργετικὴν ἐπίδραση, δίνοντας στὴ δική της περσότερη δύναμη κι' ἐπιμονή.

Πολὺ χρόνο πρὶν εἶχα ἐξεγερθῆ ἐνάντια στὲς πρόληψες καὶ τὲς ὀπισθοδρομικὲς συνήθειες τοῦ τόπου μου. Τότες ὅμως ἤμουνα νέος κι' ὁ λατρεφτὸς ἀνιψιὸς τοῦ Κόντε Δελλαδέτσιμα· δυὸ ἰδιότητες, ποὺ χάρι σ' αὐτὲς μοῦ συχωρίονταν' ὅλα. Σ' αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν ἐποχὴ ὁ Κόντες Δελλαδέτσιμας εἶχε πεθάνει καὶ δὲν ἤμουνα πειὰ νέος ἄμυαλος, ἀλλὰ τέλειος ἄνδρας καὶ οἰκογενειάρχης. Ἐξακολούθησα νὰ κηρύττω, ὅπως καὶ στὰ περασμένα χρόνια, κι' ἔβαλα στὸ ἑξῆς σ' ἐχτέλεση ὅλα, ὅσα εἶχα διδάξει.

Ἡ συμπεριφορά μου, τόσο στὲς κοινωνικές μου σχέσεις, ὅσο καὶ στὸν οἰκιακό μου βίο, φάνηκε τότες νεωτεριστική, ἰδιότητα μισητή σ' ὅλες τὲς τάξες τοῦ Νησιοῦ, ἐξ αἰτίας τοῦ σταματισμένου θρησκευτικῶς πνεύματος τῆς ἐποχῆς. Ἔτσι ὁ ἀργὸς τόπος, ἄρχισε νὰ κουνιέται κι' οἱ πλησιέστεροί μου συγγενεῖς μοῦ ἔκαμαν πικρὲς παρατηρήσεις, τόσο γιὰ πράγματα μὲ οὐσία, ὅσο καὶ γιὰ τιποτένια.

(Ἀκολουθεῖ)

ΣΗΜ. ΛΑΣΚΑΡ. 1) Ἦταν ἀρραβωνιασμένη.

ΣΗΜ. ΜΕΤΑΦ. 2) Δημήτριος Ἀνδρ. Κοργιαλένιας (1775-1861). Ναυτικὸς κι' ὕστερα ἔμπορος στὴ Μάλτα. Μέλος τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας, βοήθησε τὸν ἀγῶνα τοῦ 1821 μὲ χρήματα καὶ μὲ τὴν προσωπική του ὑπηρεσία. Τὴ δράση του αὐτὴ μαρτυροῦν ἐπίσημα ἔγγραφα στὸ ἀρχεῖο τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας τῆς Ἑλλάδος

ΣΗΜ. ΜΕΤΑΦ. 3) Πηνελόπη Δημητρ. Κοργιαλένια. Γυναῖκα τοῦ Λασκα του, μὲ σπάνια προτερήματα καὶ μὲ μεγάλη μόρφωση.